



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

3 Quænam requirantur ad dominij acquisitionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

⁷ Nunc Resp. Hoc dominium sic posse defini-
 Quod do-
 minium
 perfectum
 tur. Dominium est ius in re, extendens se ad omnem
 eius usum seu dispositionem, nisi lege prohibea-
 tur. Definitur hic dominium plenum, continens
 in se dominium directum & utile. Definitio habet
 tres partes. Prima est *ius in re*, hoc enim est loco
 generis: omne enim dominium est ius in re: non
 contra, ut patet in hypotheca & pignore, in usu &
 usufructu; & in iure quod coniuges habent in
 mutua corpora: sunt enim hæc iura in re, non ta-
 men dominia. Excluduntur hæc omnia iura ad

⁸ rem. Dico *in re* generatim, quia etsi Iurisperi-
 tantum
 iurium.
 tantum rerum corporalium velint esse dominium;
 incorporalia autem (ut officia, iura) possideri *quasi*
domino: tamen hæc differentia passim non seruat-
 tur, neque vulgò, neque à Theologis, neque à
 Iurisperitis: dicimur enim passim domini reddi-
 tuum, & similibus iurium. unde quotidie emun-
 tur & venduntur etiam chirographa, & actiones

Ad omnem
usum.
 personales, & seruitutes. Secunda, *Extendens se*
ad omnem eius usum: quæ pars est loco differentia.
 nam proprium est perfecti dominij, ut possis re
 tua uti pro tuo arbitratu, eam vel tibi seruando,
 vel vendendo, vel donando, vel vastando. Hic ex-
 cluduntur. Primò, omnia ea iura, quæ etsi dicantur
 dominia, non sunt tamen dominia plena; ut

Quæ ex-
clusa.
dominium directum, quod est dominium proprietatis
 nudæ sine usufructu: & *dominium utile*, quod
 est solius usufructus, vel usus: & *dominium Iuris-*
isdictionis, quale habet rex in regnum, & omnis
 superior in subditos. Secundo excluditur ius
 pignoris, & hypotheca, & similia. quamuis enim
 per hæc obtineatur aliquod ius in re ad aliquem
 determinatum effectum & usum, non tamen ad
 omnem usum: quia res, in quibus hæc iura habentur,
 non possunt vendi, donari, destrui. Sic Religiosus
 non habet dominium in vestes & libros, quia non
 habet ius ad omnem eorum usum, sed solum ad
 determinatum.

⁹ Tertia est, *nisi lege prohibeatur*. quia etsi domi-
 nium ex natura sua tale sit ut tribuat potestatem
 ad usum seu dispositionem rei qualemcumque;
 tamen interdum lege impediens fit ut hæc potes-
 tas non possit exire in actum. Sicut qui habet
 potentiam naturalem videndi, impeditur interdum
 ne possit ea uti ad videndum; quo impedimento
 sublato, statim sine accessione noui auxiliij
 potest in actum exire. Sic pupillus prohibetur
 alienare rem suam vsque ad certum tempus,
 cum tamen sit verus dominus, ut Apostolus ait
 ad Gal. 4. Sic maioratus, fideicommissa, & alia
 bona, quæ dicuntur vincularia, alienari ex legum
 dispositione non possunt; cum tamen yero domi-
 nio possideantur. non enim hoc impedimen-
 tum quod lex inducit, tollit naturam dominij aut
 Ius in re, sed solum impedit eius Iuris usum ali-
 quem & executionem; quo impedimento per lap-
 sum temporis, vel aliter cessante, sine collatione
 noui Iuris potest illa alienare. Simili modo potest
 impedi per votum & iuramentum, ut infra
 patebit.

¹⁰ Ex his facile intelligi potest illa Iurisperorum
 definitio, *Dominium est Ius perfecte disponendi de*
re corporali, nisi lege prohibeatur. vbi corporali me-
lius omittitur, ut dictum est. Hæc tamen definitio
 non explicat hoc ius esse in re fundatum; quod
 tamen ad rationem dominij est necessarium.
 Dices, Dominium videtur quid prius Iure

ideo enim habes ius in re illa ad omnem usum &
 dispositionem, quia es eius dominus; non contra:
 ergo dominium non est formaliter Ius.

Resp. Perfecta ratio dominij non est prior Iure
 & potestate disponendi de re; sed hanc essentialiter
 includit: esse enim dominum rei, est rem illam
 ita habere sibi subiectam & astrictam per aliquem
 actum, v.g. per emptionem & apprehensionem,
 ut ex vi illius subiectionis possis de ea libere
 disponere. Itaque *dominium* ex parte rei dicit sub-
 iectionem rei, & veluti seruitutem, qua domino
 est obstricta, & dicitur formaliter esse res mea,
 tua, sua: ex parte domini dicit non tantum nudam
 illam habitudinem, qua dicitur rem habere per
 emptionem & traditionem, sed etiam potestatem
 & ius quæ ex vi modi illius habendi sequuntur.
 Ad rationem in oppositum

Resp. Etiam dicimus hominem posse intelligere,
 quia habet intellectum; & tamen intellectus
 essentialiter est potentia intelligendi. Itaque iste
 modus loquendi non est sufficiens signum, ratio-
 nem dominij esse priorem quam sit ratio Iuris;
 potentia enim omnis considerata in se & ad se, con-
 cipitur ut prior seipsa, considerata in ordine ad
 actum; cum tamen reuera prior non sit; eò quod
 respectus & ordo ad actum sit illi essentialis.

DVBITATIO III.

Quenam requirantur ad dominij acqui- sitionem.

Respondeo, & Dico Primò, Quando domi-
 nium ab vno in alium transferendum est, ad
 acquisitionem dominij ordinari duo requirun-
 tur, *titulus & traditio*: ita docet Couar. lib. 2. var.
 c. 19. Colligitur aperte L. Traditionibus. 20. C. de
 pactis. *Traditionibus dominia rerum, non nudis pactis*
transferuntur. iuncta simul lege Numquam. 31.
 7. de acquir. rer. dom. *Numquam nuda traditio*
transfert dominium; sed ita, si venditio aut aliqua ius-
ta causa præcesserit, propter quam traditio sequere-
tur. Ex his duabus legibus aperte habetur vtrum-
 que requiri & sufficere. Ratio est ipsa legum dispo-
 sitio: nam Iure natura non est necessaria traditio:
 est tamen rationi consona. quia sicut vt possim re
 aliqua uti naturaliter, requiritur in me vis vtendi,
 & in re conueniens applicatio: ita, vt possim re
 aliqua uti moraliter tamquam dominus, requiritur
 ex parte mea aliquod ius, per contractum
 aliquem, vel similem modum, & ex parte rei de-
 bita applicatio, quæ fit per traditionem vel apprehen-
 sionem. Accedit, quod hac ratione euitetur
 etiam incertitudo dominiorum, multarum litium
 seminarium.

Titulus est id in quo totum ius primitus fun-
 datur, vt emptio, donatio, successio hereditaria, &
 similia. per hæc tamen nondum habetur domi-
 nium, aut ius in re; sed solum ad rem: nisi accedat
 certa quædam traditio, quæ est veluti conditio nec-
 cessaria vt ex vi prioris donationis vel emptionis
 resulter dominium. Vnde si Petrus tibi vendi-
 disse prædium, domum, pannum, equum, vel
 aliud quiddam, & ante traditionem venderet al-
 teri & traderet, secundus emptor acciperet eius
 dominium, nec teneretur illud tibi cedere, sed so-
 lum haberes actionem damni in venditorem: vt
 patet ex L. Quoties. 15. C. de rei vindicatione.
 Nisi fortè alteri esset tradita titulo gratuito; tunc
 enim

enim posses illam vindicare. similiter, si alteri esset quidem tradita titulo oneroso, sed scienti eam tibi antea venditam. de quo vide Couarr. lib. 2. Variarum c. 19. num. 5. & infra cap. 21. Dub. 19.

- 14 Notandum est, Ex eo quod per solum titulum, vel contractum non consequimur dominium, vel aliquod ius in re ante traditionem, sed solum actionem personalem, (præterquam in pignore & hypotheca) resultare multos effectus, vt bene ostendit Antonius Gomez. de seruit. n. 23. & 24. Primò, promissi alicui vel vendidisti seruitutem in prædio. (v.g. ius eundi, vel currum ducendi per tuum prædium) & nondum tradidisti eo modo, quo tradi debet; si alteri vendis prædium, ille non habebit actionem in emptorem, aut in prædium, sed in te. Secundò, si vendidisti prædium cum pacto de retrouendendo, & ille vendat alteri, non habebis actionem in illum secundum emptorem, aut in prædium, sed in primum; quia nudum pactum de retrouendendo non tribuit tibi ius in re, sed actionem contra emptorem. Tertio, si alienasti bona tua in fraudem creditorum, & emptor alienarit in tertium; creditores non habent actionem in illa bona, vel in tertium, sed tantum in secundum, si fuit confcius fraudis, &c. vide plura apud Gomez. supra.

16 *Quando traditio non sit necessaria.* Dixi ordinarie, quia in quibusdam casibus non est traditio necessaria ad dominium acquirendum. Primò, in beneficiis: nam in his acquiritur ius in re, & quasi dominium per collationem & acceptationem. vt patet ex cap. Si tibi absentis, tit. de præbendis, in 6. Secundò, in hereditate: vt enim quis fiat dominus hereditatis, siue per testamentum, siue ab intestato, non requiritur aliud quam vt hereditas adeatur. vt patet ex L. Cum heredes. 23. n. de acquirenda vel amittenda possessione, vbi sic dicitur, *Cum heredes instituti sumus, adit hereditate omnia quidem iura ad nos transcunt, possessio autem nisi naturaliter apprehensa sit, ad nos non pertinet.* Aditur autem hereditas, dum accipitur verbo, vel factò, vt habetur Instit. de hereditum qualitate, §. vlt. Tertio, in legato. Si enim tibi certa legata sit, statim hoc ipso quo heres acceptat hereditatem, efficeris eius dominus. vt colligitur ex L. A Titio 64. n. de furtis. vbi dicitur *quod res legata recta via ab eo qui legauit, ad eum cui legata est, transeat.* Quarto, Quando aliquid donatur, venditur, aut relinquitur ciuitatibus, ecclesiis, aut aliis piis locis, aut in redemptionem captiuorum. vt colligitur ex L. Vt inter lus diuinum. 23. C. de sacrosanctis Ecclesiis. Quintò, In contractu societatis omnium bonorum per matrimonium. de quo vide Couarr. lib. 3. variar. cap. 19. n. 1. & 2. Sextò, Si donasti & tradidisti alteri domum, fundum, vel quid simile, sub ea conditione vt tibi alimenta præbeat; illo non præbente, vt debet, statim recipis dominium & possessionem illius rei, absque vlla traditione. L. 1. C. de donat. quæ sub modo. Septimò, Si Princeps contrahat cum aliquo, vel donet, & intendat transferre dominium, erit translatum absque alia traditione, vt docet Couarr. lib. 2. variar. c. 19. n. 3. Ratio est, quia sicut ex voluntate Principis est quod requiratur traditio; ita etiam ipsius arbitrio potest omitti. Præter hos vix inuenias alios casus, in quibus ad comparandum dominium siue plenum, siue non plenum, non requiratur traditio Iure communi Casareo. nam de Iuribus propriis

variorum regnorum, vel dominiorum non est nobis hic sermo.

Aduerte tamen, ad ius hypothecæ vel pignoris, talem traditionem aut apprehensionem non esse necessariam, sed nudam conventionem, vel legis dispositionem sufficere. vt patet L. 1. n. de pignoribus.

Dico Secundò, quando dominium non transfertur ab vno ad alterum, ad acquisitionem eius sufficit apprehensio: sic enim acquiruntur dominia earum rerum, quæ nullius sunt; vt infra dicitur cap. 5.

DUBITATIO IV.

Quidnam sit ususfructus.

Respondeo, *Est ius rebus alienis vtendi fruendi, 17* *salua rerum substantia.* Ita habetur Instit. de *Explicatur* *usufructu, in principio. Habet hæc definitio definitio.* *usufructu, in principio. Habet hæc definitio* 5. partes. Prima, *est ius*, quia non loquimur hic de vlu actuali, quem Iurisperiti vocant vsum facti, sed de ipso iure vtendi fruendi. Secunda est, *vtendi*, vt excludatur ius, quod habet creditor in pignore vel hypotheca, vel depositarius in deposito; hi enim non possunt vti rebus illis: quod si vtantur inuito domino, tenentur ei restituere æstimationem vsus. Tertia, *fruendi*, vt excludatur nudum ius vtendi re aliqua, quod non extendit se ad eius fructus percipiendos: sicut facit hoc ius, quo non solum datur potestas vtendi re illa, in qua constitutum est, (v.g. equo, domo, agro, filua) sed etiam fruendi, id est, percipiendi omnes fructus; ita vt hoc ipso quo eos colligit, acquirat in eis plenum dominium. Si tamen fructuarius, priusquam eos collegerit, moriatur, (etiamsi iam sint maturi) acquiruntur domino proprietatis, non heredibus fructuarij. vt habemus Instit. de rerum diuisione. §. Is verò. Ratio est, quia quamdiu adhærent fundo, censentur vnum cum solo, vnde pertinent ad dominum soli, donec fructuarius eos colligendo comparauerit sibi eorum dominium, quare si durante suo iure non collegerit, manebunt domino fundi. *Fructus autem dicuntur, in grege quidem, lana, lac, fœtus: in fundo, qui- Fructus* fœnum, segetes, virgulta, salices, & omnes arbores cæduæ: fructifera autem non censentur in fructu. proles ancillæ non censetur in fructu, ob dignitatem naturæ. Vide de his omnibus lib. 7. n. tit. 1. potissimum L. 8. & 59. & 68. Quarta, *rebus alienis*, vt excludatur ius vtendi & fruendi, quod quisque habet in re sua. Quinta, *salua rerum substantia*, quia fructuarius debet rem integram proprietario reseruare. Hinc fit vt usufructus propriè dictus non possit constitui in rebus quæ vsu consumuntur, vt in vino, oleo, frumento, pecunia. Vtilitatis tamen causa in his constitui potest quasi usufructus. tunc autem transferretur *Quasi v-* dominium in fructuarius; sed hic debet dare *usufructus.* cautionem se finito tempore præscripto restitutum pecuniam, vel rei æstimationem. Vide Instit. supra, §. Constituitur.

Notandum autem est Primò, ob hanc vltimam *18* *Obligatio* *ad 4.* particulam, *vt salua maneant rei substantia*, fructuarius obligari ad hæc quatuor. Primò, Si habet vsumfructum gregis, vel armenti, quamuis possit vti frui lacte, lana, & fœtu; tamen in locum capitum demortuorum; vel inutilium, debet